

NORGES HØYESTERETT

Den 14. juli 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Normann, Østensen Berglund og Thyness i

HR-2023-1343-U, (sak nr. 23-066358STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Brynjar Mathias Aas Strømsvik)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens fellende dom for seksuell omgang med barn under 14 år, jf. straffeloven 1902 § 195 første ledd første straffalternativ.
- (2) Ved tiltalebeslutning 4. august 2022 utferdiget av statsadvokatene i Nordland er A satt under tiltale ved Salten og Lofoten tingrett for overtredelse av:

«Straffeloven (1902) § 195 første ledd første straffalternativ
for å ha hatt seksuell omgang med barn under 14 år

Grunnlag:

I løpet av tidsperioden fra 2004 til 2007 på felles bopel i ----- 00 i X, hadde han ved flere anledninger seksuell omgang med sin stedatter, B f. 00.00.1995, ved at han masturberte henne og/eller slikket hennes kjønnsorgan.»

- (3) Salten og Lofoten tingrett avsa 10. januar 2023 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.1977, frifinnes.
 2. A frifinnes for krav om oppreisningserstatning fremsatt av B.»
- (4) Det var dissens om bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. Flertallet på to dommere besto av fagdommeren og en meddommer.
- (5) Påtalemyndigheten anket. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. Fornærmede begjærte ny behandling av det sivile kravet.
- (6) Hålogaland lagmannsrett avsa 27. mars 2023 dom med slik domsslutning:

- «1. A, født 00.00.1977, dømmes for overtredelse av straffeloven 1902 § 195 første ledd første straffalternativ til fengsel i 1 – ett – år og 8 – åtte – måneder.
2. A, født 00.00.1977, dømmes til å betale 240 000 – tohundreogførtitusen – kroner i oppreisningserstatning til B, innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.»

- (7) A har anket til Høyesterett over lagmannsrettens rettsanvendelse og saksbehandling. I tillegg er det begjært ny behandling av det sivile kravet. Det er i korte trekk anført at lagmannsretten ikke har anvendt beviskravet riktig ved lovanvendelsen under skyldspørsmålet. Som saksbehandlingsfeil er det anført at domsgrunnene er mangelfulle.
- (8) *Påtalemyndigheten* har anført at anken ikke bør tillates fremmet, jf. straffeprosessloven § 323. Det vises til at det ikke er noen tvil om at lagmannsretten har bygget på et korrekt beviskrav, og at domsgrunnene er tilstrekkelige.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A ble dømt i lagmannsretten for forhold han ble frifunnet for i tingretten. For å nekte anken fremmet må utvalget da enstemmig finne det klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Nektelsesbeslutningen må i tilfelle begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.

Lovanvendelsen

- (10) Anken over lovanvendelsen under skyldspørsmålet bygger på at lagmannsretten har lagt til grunn et for lavt beviskrav, og at prinsippet om at enhver rimelig og fornuftig tvil skal komme tiltalte til gode er uriktig anvendt.
- (11) A har blant annet pekt på at fornærmede «tror» at tiltalte utførte oralsex på henne, at fornærmede hverken til venner eller familie har gitt detaljerte beskrivelser av seksuelle overgrep, at fornærmede har endret forklaring underveis og at symptomene på PTSD kan ha sammenheng med andre overgrep hun har vært utsatt for.
- (12) Ankeutvalget viser til at beviskravet gjelder bevisresultatet som sådan, jf. Rt-2005-1353 avsnitt 14. Om bevissituasjonen i saken og de rettslige utgangspunktene for bevisvurderingen skriver lagmannsretten:
- «Tiltalte og fornærmede har motstridende forklaringer. Dette, og fraværet av tekniske bevis, er en vanlig bevissituasjon i saker om seksuelle overgrep. Domstolene vil som utgangspunkt ha adgang til å domfelle ut fra en troverdighetsvurdering selv om det ikke foreligger andre bevis, jf. Rt-2011-641 avsnitt 28. I saken her foreligger andre bevis. Lagmannsretten foretar en helhetlig vurdering hvor også tiltaltes forklaring inngår. Dersom det ikke kan utelukkes at tiltaltes forklaring er riktig, skal den legges til grunn.»
- (13) Etter å ha drøftet blant annet ulike elementer ved tiltaltes og fornærmedes forklaring, har lagmannsrettens flertall oppsummert den konkrete bevisbedømmelsen slik:
- «Etter en samlet vurdering av det totale bevisbildet, er det flertallets oppfatning at tiltaltes forklaring kan utelukkes og at fornærmedes forklaring sammenholdt med øvrige bevis innebærer at det er bevist ut over enhver rimelig tvil at tiltalte har forholdt seg som beskrevet i tiltalen.»

- (14) Flertallet har korrekt lagt til grunn at en fellende dom kan bygge på fornærmedes forklaring dersom retten ut fra et samlet bevisbildet er sikker på at tiltalte har utført den handlingen fornærmede beskriver, jf. blant annet Rt-2011-641. Det er gitt en konkret redegjørelse for hva retten har funnet bevist, og i den forbindelse også vist til forklaringer fra blant annet andre familiemedlemmer. Ankeutvalget kan derfor ikke se at det foreligger noen feil ved lagmannsrettens lovanvendelse knyttet til beviskravet. Bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet kan Høyesterett ikke prøve, jf. straffeprosessloven § 306 andre ledd.

Saksbehandlingen

- (15) I anken over saksbehandlingen gjøres det gjeldende at begrunnelsen som er gitt av lagmannsrettens flertall, etterlater et inntrykk av at tiltaltes anførsler ikke er sett og vurdert. Etter tiltaltes syn kan det ikke utelukkes at fornærmede ved innsovning har fantasert eller drømt at det var tiltaltes hånd som befølte henne, og at tiltaltes oppfatning i dag er basert på en mistolkning av de faktiske forholdene da hun var 10 år gammel.
- (16) Kravene til domsgrunner er oppsummert i HR-2021-871-U avsnitt 17:
- «Straffeprosessloven § 40 fjerde ledd bestemmer at domsgrunnene skal ‘angi hovedpunktene i rettens bevisvurdering’. Dette er videre utlagt i rettspraksis som et krav om at det blir redegjort for de sentrale punktene i bevisvurderingen, og at det kort angis hva som har vært avgjørende, jf. blant annet HR-2018-1601-U avsnitt 14. Når tiltalte er frifunnet i tingretten og domfelt i lagmannsretten, som i dette tilfellet, må det dessuten gjøres nærmere rede for bevisvurderingen på de punktene hvor lagmannsretten har konkludert annerledes enn tingretten. Samtidig er det slik at ikke enhver mangel ved begrunnelsen leder til opphevelse, først når sentrale punkter i bevisvurderingen blir stående uforklart må det bli resultatet, se HR-2018-2109-U avsnitt 12 og 13 og HR-2021-528-U med videre henvisninger.»
- (17) Lagmannsretten har redegjort for hovedpunktene i bevisvurderingen, og for det som har vært avgjørende for bevisresultatet. Beskrivelsen fremstår som grundig og detaljert, og det fremgår klart hvorfor lagmannsretten har kommet til et annet resultat enn tingretten. Flertallet har i dommen blant annet på side 6–8 foretatt en grundig vurdering av tiltaltes anførsel om at fornærmedes forklaring bygger på falske minner, og det er detaljert begrunnet hvorfor dette kan utelukkes. Det er ingen springende punkter som blir stående uforklart.
- (18) Etter ankeutvalgets oppfatning oppfyller begrunnelsen kravene i straffeprosessloven § 40 fjerde ledd.

Konklusjon

- (19) Høyesteretts ankeutvalg finner det etter dette enstemmig klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Anken reiser ikke spørsmål av betydning utenfor den foreliggende sak, og det er heller ikke av andre grunner særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd andre punktum. Anken tillates derfor ikke fremmet.
- (20) Når anken over straffekravet nektes fremmet, skal det ikke tas stilling til begjæringen om ny behandling av sivile krav, jf. forutsetningsvis straffeprosessloven § 434 syvende ledd.
- (21) Anken over straffekravet nektes fremmet.

(22) Beslutningen er enstemmig.

S L U T N I N G

Anken over straffedommen nektes fremmet.

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)